Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Yrityslainsäädäntö
Santeri Suominen

Muistio

25.9.2026

EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen lainsäädännön implementointi
HE 105/2026 vp – HE eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Yleistä

EK pitää hyvänä, että pöydällä oleva monimutkainen ja massiivinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen vahvasti EU-pohjainen lakipaketti ollaan implementoimassa kansallisesti pääasiallisesti yritysten ja ilmoitusvelvollisten hallinnollinen taakka minimoiden. EK pitää myös perusteltuna, että jatkovalmistelussa on huomioitu tiettyjä lausuntokierroksella esille nousseita asioita.

Lisäksi EK kiittelee sijoitusrahastolainsäädännön välttämättömien muutostarpeiden huomioimista tämän lakipaketin yhteydessä. Korjattavaa valitettavasti jää vielä kansalliseen sijoitusrahastosääntelyyn, mutta nyt esitettävät korjaukset ovat ehdottoman välttämättömiä toteuttaa pikimmiten alan kilpailukyky huomioiden.

Tosiasialliset edunsaajat

Rahanpesun vastaisen lainsäädännön mukaisesti ilmoitusvelvollisten tulee voida hyödyntää edunsaajarekisterin tietoja mahdollisimman tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Vahinkovakuutus- ja työeläkeyhtiöillä tyypillisesti on tällainen oikeutettu perusteltu, rahanpesulainsäädännöstä kumpuava tarve saada rekisteristä tietoja esim. yritysten omistus- ja määräysvaltarakenteista tai tietoja aiemmista edunsaajista. Sääntelyn tai teknisten ratkaisujen ei tule hankaloittaa tarpeettomasti tietojen oikeutettua käyttämistä lain mukaisiin käyttötarkoituksiin – etenkin kun kyse on varsin arkisesta ja massaluonteisesta tietojen käyttämisestä ilmoitusvelvollisten normaalissa toiminnassa.

EK pitää tärkeänä varmistaa, että esitetty sääntely tosiasiallisten edunsaajatietojen julkisuuden osalta on linjassa eurooppalaisen uusimman oikeuskäytännön kanssa.[1]

[1] Ks. esim. 3.9.2026 Court of the Justice of European Union, Judgment of the Court in case C-798/24 (Jautiva). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:62024CJ0798

Sijoitusrahastot

EK kiittelee, että esityksessä ehdotetaan eräiden sijoitusrahastolainsäädännön alaisten ongelmien lieventämistä rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Kyse on siitä, että – kuten todettua – sijoitusrahastolain osuudenomistajarekisterisääntely sopii varsin huonosti yhteen EU:n rahanpesusääntelyn kanssa, jota parhaillaan ollaan implementoimassa.

VM esittää ratkaisua, jossa rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa säädettäisiin rahastoyhtiön ja vaihtoehtorahaston hoitajan asiakkaan sekä niiden jakelijoiden asiakkaan määrittelystä. EK pitää tarkennusta erittäin tarpeellisena ja tervetulleena.

EK korostaa kuitenkin, että kotimaisten sijoitusrahastojen kilpailukyvyn varmistamiseksi on ehdottoman tärkeää tehdä *muitakin* pikaisia korjauksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Nyt esityksessä ehdotettu tarkennus ratkaisee jakelijamalliin liittyvän asiakkaan määrittelyä koskevan akuutin epäselvyyden. Vastaavanlainen epäselvyys voi kuitenkin syntyä myös tilanteissa, joissa rahasto-osuudet on sijoitusrahastolain mukaisesti rekisteröity rahasto-osuudenhoitajan nimiin tämän toimiessa ulkomaisen rahasto-osuudenomistajan lukuun. EK katsoo, että ehdotettu tarkennus tulisi ulottaa *myös* sijoitusrahastolain 11 luvussa tarkoitettuihin rahasto-osuudenhoitajajärjestelyihin.

Oikeusvarmuuden kannalta olisi olennaista selventää, että rahastoyhtiön asiakkaana pidetään osuusrekisteriin merkittävää rahasto-osuudenhoitajaa ja rahasto-osuudenhoitajan asiakkaana taustalla olevaa rahasto-osuudenomistajaa siitä riippumatta, liittyykö järjestelyyn jakelijaa. EK korostaa, ettei ehdotettu säännös puutu ongelman varsinaiseen juurisyyhyn eli sijoitusrahastolain edellytykseen siitä, että osuudenomistaja on merkittävä rahastoyhtiön pitämään osuudenomistajarekisteriin.

Suomi on sijoitusrahastojen pieni suurvalta Euroopassa. Rahastoja on sijoittautunut Suomeen paljon suhteessa kansantaloutemme kokoon. Ala työllistää Suomessa ja rahastojen kotimaalla on merkitystä laajemminkin Suomen pääomamarkkinoiden toiminnan ja talouskasvun edellytysten kannalta. Esimerkiksi Norja on viime vuosina menettänyt huomattavan määrän sijoitusrahastotoimintaa ulkomaille, mm. Irlantiin ja Luxemburgiin johtuen Norjan epäsuotuisasta lainsäädäntökehityksestä rahastoalan kannalta. Suomen ei kannata toistaa näitä virheitä.

<u>Kotimaisen sijoitusrahastoalan houkuttelevuuden säilyttämisen kannalta olisi välttämätöntä, että kansallista lainsäädäntöämme muutettaisiin siten, että moniportainen osuudenomistajarekisteri olisi</u>

mahdollinen toteuttaa. Tämä olisi tärkeää, koska yli puolet suomalaisista rahastosijoituksista kohdistuu ulkomaisiin rahastoihin, joissa tämä malli on jo käytössä. Moniportainen osuudenomistajarekisteri on lähes kaikkien muiden EU-jäsenvaltioiden sallima rakenne.

Näin ollen EK esittää, että HaV ilmaisisi selkeästi asian käsittelyn yhteydessä, että eduskunta edellyttää VM:n käynnistävän pikaisesti erillisen selvityksen osuudenomistajarekisteriä koskevien säännösten muuttamisesta lähtökohtanaan se, että rekisteriä voidaan pitää myös porrastetusti.

Lopuksi

EK yhtyy Finanssiala ry:n lausunnossa esitettyyn seuraamusmaksun vanhentumisajan pidentämisestä, rahanpesuasetuksen 75 artiklan suhteesta salassapitoa koskeviin muihin säännöksiin, rahanpesuilmoitusten käsittelyn, keskusyhteisöjen aseman selkeyttämisen, pakotteiden huomioimisen ja kansallisen riskiarvion osalta.